

Поляруш-Сафроненко Світлана Олександрівна,
*к. ю.н., доцент кафедри конституційного права
та теоретико-правових дисциплін.*

Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Київської обл.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАРОСТОЮ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ЖИТЕЛІВ СТАРОСТИНСЬКОГО ОКРУГУ НА ЗВЕРНЕННЯ.

Вступ. Конституцій України закріплює право кожного направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення чи звертатися особисто до органів публічної влади, до посадових чи службових осіб названих органів з різних питань. Законом встановлено терміни і визначено порядок щодо отримання обґрунтованої відповіді (ст. 40).

Метою дослідження є забезпечення конституційного права на звернення жителів старостинського округу старостою та передбачає вирішення таких завдань: а) аналіз наукових та нормативно-правових джерел щодо звернень громадян; б) характеристика ознак та пропозиція визначення по проблемі дослідження; в) висновки і рекомендації.

Основний текст. Забезпечення прав і свобод людини та громадянина в Україні і у сучасному світі є показником демократії. Особливе місце в системі засобів захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина посідає реалізація їх права на звернення. Кожен має право звертатися до органів державної влади і місцевого самоврядування з різних питань, що цікавлять особу та встановлено обов'язок органів публічної влади, їх посадових осіб розглядати такі звернення й надавати обґрунтовані відповіді. Звернення громадян є формою участі населення в державному управлінні, у вирішенні державних і суспільних справ, можливістю активно впливати на діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування. Це також спосіб відновлення порушеного права громадянина через подання до органів державної влади скарг, заяв і клопотань. Що може бути охарактеризовано як механізм виконання соціальних обов'язків публічної влади [1].

Положення Конституції України щодо закріпленого конституційного права (ст. 40) деталізуються Законом України від 2 жовтня 1996 р. «Про звернення громадян». Названий Закон «регулює питання практичної реалізації громадянами України наданого їм Конституцією України права вносити в органи державної влади, об'єднання громадян відповідно до їх статуту пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки в роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських органів. Закон забезпечує громадянам України можливості для участі в управлінні державними і громадськими справами, для впливу на поліпшення роботи органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, для відстоювання своїх прав і законних інтересів та відновлення їх у разі порушення» [2]. Особи, що не є громадянами України і законно знаходяться на її території, мають таке ж право на подання звернення, як і громадяни України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, ратифікованими Україною [2]. Пропонуємо вище назване правило уточнити таким чином: після слів «громадянами України» доповнити в словами (іноземці і особи без громадянства).

Серед питань забезпечення прав людини і громадянина в умовах реформи децентралізації в Україні на регіональному і базовому рівнях є проблема реалізації жителями старостинського округу права на звернення. Вирішення такої проблеми покладається на старосту. Так, староста відповідно до законодавства здійснює діяльність щодо сприяння жителям відповідного старостинського округу в реалізації їх конституційного права стосовно підготовки звернень які подаються до органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, а також до їх посадових і службових осіб [3].

Закон України від 2 жовтня 1996 р. під зверненнями людини і громадянина (далі фізичної особи) розуміє викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги. Пропозиція чи зауваження відповідно до закону є зверненням фізичної особи, в якому висловлюються порада, рекомендація щодо діяльності органів державної влади і місцевого

самоврядування, депутатів усіх рівнів, посадових осіб, а також висловлюються думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя, соціально-культурної та інших сфер діяльності держави і суспільства. Заява чи клопотання закон визначає як звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їх прав та інтересів або повідомлення про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, депутатів місцевих рад, їх посадових осіб, а також висловлення думки щодо поліпшення їхньої діяльності. Клопотання розглядається як письмове звернення з проханням про визнання за особою відповідного статусу, прав чи свобод тощо. Скаргою визначається звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб [4].

В обов'язки старости на старостинському окрузі входить створення умов для звернення жителів такого округу до органів і посадових осіб муніципальної публічної влади, охорона і захист права на звернення від будь-яких правопорушень та участь у поновленні порушеного права на звернення і відшкодування спричинених збитків. Староста має створювати фізичній особі відповідні умов щодо можливості викласти письмово пропозицію чи зауваження, заяву чи клопотання або скаргу або особисто в усній формі звернутися до органу місцевого самоврядування, службової чи посадової особи з пропозицією, клопотанням чи скаргою, здійснювати охорону і захист таких можливостей від будь-яких ймовірних правопорушень, приймати участь у відновленні порушеного права та відшкодування матеріальних і моральних збитків, завданих правопорушенням. Староста зобов'язаний додержуватися Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, Статуту міської територіальної громади, регламенту міської ради, регламенту виконавчого комітету міської ради, Положення про старосту та інших нормативно-правових

актів, що визначають порядок його діяльності та взаємовідносини з територіальними громадами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами та членами громади, в тому числі і з питань забезпечення звернень фізичних осіб.

Отже, узагальнюючи сказане можна запропонувати ознаки та визначення діяльності старости щодо забезпечення старостою конституційного права на звернення жителів старостинського округу. Серед таких ознак є : а) закріплення правовими нормами дії щодо забезпечення звернень фізичних осіб; б) дії щодо створення сприятливих умов, охорони, захисту та поновлення права на звернення у вигляді пропозицій, зауважень, заяв, клопотань, скарг; в) дії щодо усної форми звернень до органів і посадових та службових осіб місцевої публічної влади; г) інтереси і потреби жителів старостинського округу.

Висновок. Діяльність старости по забезпеченню старостою конституційного права на звернення жителів старостинського округу – це закріплена правовими нормами національного законодавства дія старости по створенню сприятливих умов, охороні, захисту та поновленню порушеного права на звернення у вигляді пропозицій, зауважень, заяв, клопотань, скарг та сприяння усній формі звернення до органів і посадових та службових осіб місцевої публічної влади з метою вирішення інтересів і потреб жителів конкретного старостинського округу.

Врахування запропонованих по тексту рекомендацій щодо удосконалення діючого законодавства сприятиме удосконаленню реалізації конституційного права фізичної особи на звернення.

Список використаних джерел:

1. Буханець О.В., Дячок Т.О. Конституційне право громадян на звернення до органів державної влади. Доступ / https://minjust.gov.ua/m/str_39684
2. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256. Поточна редакція від 01.01.2020 р.

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку інституту старост : Закон України від 14 липня 2021 р. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2021, № 39, ст.321. Поточна редакція від 14.07.2021 р.
4. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170. Поточна редакція від 29.08.2021 р.